Miodrag Vuković

Ministarstvo unutrašnjih poslova Srbije, Beograd

NOVA REŠENJA U ZAKONIKU O KRIVIČNOM POSTUPKU - I EFIKASNOST U BORBI PROTIV KRIMINALA*

Statističke pokazatelje stanja kriminaliteta u aprilu 2002. godine posebno karakterišu dva koja su neposredna posledica izmena krivičnog zakonodavstva. Prema ovim pokazateljima, u aprilu je izvršeno 28% manje krivičnih dela nego u istom mesecu prošle godine. Ovo smanjenje posledica je stupanja na snagu izmena i dopuna Krivičnog zakona Republike Srbije kojim su, pored ostalog, povećani novčani cenzusi kod krivičnih dela gde je novčani iznos bitno obeležje krivičnog dela. U skladu sa tim izmenama, sada se sitnim delom krađe, utaje ili prevare, gde se gonjenje preduzima po privatnoj tužbi, smatra delo gde vrednost ukradene ili utajene stvari ne prelazi iznos od 8.000,00 dinara. Tako se smanjenje ukupnog obima kriminala u aprilu ove godine uglavnom može pripisati ovim zakonskim izmenama, ne zanemarujući, pritom, ni efekat intenzivnih preventivnih mera koje je policija, u ovom periodu, preduzimala, pre svega u većim gradskim sredinama. Efekat tih mera rezultirao je smanjenjem broja oduzetih motornih vozila, u aprilu za blizu 30%. Tako se, za razliku od smanjenja broja krivičnih dela krađe i teške krađe (za oko 2000 tokom aprila), smanjenje broja oduzetih motornih vozila ne može dovesti u vezu sa izmenama Krivičnog zakona.

Jedan drugi pokazatelj je osnovni parametar kada se analizira ukupna efikasnost policije, a koji se neposredno dovodi u vezu sa početkom primene novog Zakonika o krivičnom postupku. U pitanju je pokazatelj o rasvetljavanju krivičnih dela za nepoznatim izvršiocem. Naime, tokom aprila ove godine, prvog meseca rada policije po novom ZKP-u, taj procenat je opao sa 43% (april 2001. godine) na 36%, sa tendencijom daljeg pada s obzirom da je to opadanje znatno više izraženo u većim gradskim

* Rad primljen: 23. V 2002.

centrima. Tako je u Beogradu efikasnost u rasvetljavanju tih krivičnih dela opala na 26%, Nišu na 33%, Pančevu na 22% itd. U Subotici, gde je procenat rasvetljavanja do sada bio 60%, ovaj procenat je opao na 38%.

Zanimljivo je da je u Novom Sadu i još u jednom manjem broju gradova u Republici, prisutna suprotna tendencija, gde efikasnost u rasvetljavanju beleži tendenciju povećanja. Ipak to povećanje nije bitno uticalo na prisutan opšti trend smanjenja efikasnosti na području Republike.

Treba posebno imati u vidu da je, posmatrajući apsolutne brojke, u aprilu ove godine rasvetljeno duplo manje krivičnih dela sa nepoznatim izvršiocem nego u istom mesecu prošle godine (3648 prema 1889) što je pokazatelj koji može da ukaže na potrebu prisustva određene doze zabrinutosti kada su u pitanju perspektive efikasnosti policije u suprotstavljanju kriminalitetu.

Zato posebno treba imati u vidu da je u ovom periodu, pored znatnog pada efikasnosti u rasvetljavanju težih krivičnih dela nasilničkog kriminala, njihov ukupan obim nema trend smanjenja, već zadržava raniji nivo, a u nekim sredinama beleži značajan rast (poput Novog Sada i Pančeva gde je izvršenje krivičnih dela razbojništva tokom aprila višestruko uvećano u odnosu na isti mesec prošle godine).

Međutim, prema istaknutim pokazateljima treba biti ipak dosta uzdržan, s obzirom da se radi o tendencijama, iz kratkog vremenskog perioda, gde je još uvek teško izvući zaključke trajnije vrednosti bez praćenja i analize stanja u mesecima koji dolaze.

Nezavisno od navedenih pokazatelja, centralno pitanje, u oceni prihvaćenih rešenja novog Zakonika o krivičnom postupku, treba usmeriti ka odgovoru da li nova rešenja omogućuju efikasnije načine suprotstavljanja kriminalu nego do sada.

Za takav cilj bio je opredeljen i zakonodavac pri donošenju novog Zakonika o krivičnom postupku. Da li se istinski težilo ka tom cilju i da li se do njega pronašao pravi put, već u ovoj fazi moguće je dati određenu ocenu analizom prihvaćenih rešenja. Takvu ocenu mogu potvrditi ili demantovati rezultati primene novog ZKP-a materijalizovani preko pokazatelja o stanju kriminala u mesecima koji dolaze.

Bez obzira što je u uslovima primene novog Zakona tokom aprila ove godine policija rasvetlila duplo manje krivičnih dela sa nepoznatim izvršiocima nego u istom mesecu prošle godine, ona zbog toga još uvek nema razloga da bude zabrinuta. Posebno zato što policija sada odgovornost za stanje efikasnosti u ukupnoj borbi protiv kriminala, prema rešenju iz novog ZKP-a deli sa tužilaštvom i sudom.

Policija je ostala, i po novom ZKP-u, organ otkrivanja a tužilaštvo organ gonjenja. Međutim, značajan uticaj na efikasnost u otkrivanju krivičnih dela ima tužilaštvo i sud, s obzirom da javni tužilac sada rukovodi pretkrivičnim postupkom, znači onom fazom rada policije kada ona otkriva krivično delo i prikuplja dokaze o njegovom izvršiocu. Značajnu funkciju (i odgovornost), takođe u ovoj fazi aktivnosti policije, ima i sud. S obzirom da od njegove odluke zavisi da li će određene radnje, u fazi ot-

krivanja krivičnog dela policiji biti dopuštene ili ne. Izdvojeno gledano prema ovom rešenju ne mogu se istaći nikakve primedbe i ono može samo doprineti ukupnoj efikasnosti u suprotstavljanju kriminalu. Međutim, takav koncept narušen je značajnim zakonodavnim ograničenjima u delovanju policije koja su išla izvan utvrđenih ustavnih okvira koji regulišu zaštitu ljudskih prava.

Upravo ključne izmene i novine u Zakoniku o krivičnom postupku tiču se delovanja i ovlašćenja policije.

Mnogi nameću pitanje, tragajući za odgovorom o ukupnom kvalitetu novog ZKP-a, da li su pripadnici policije nezadovoljni činjenicom što su im uskraćena brojna ovlašćenja. Naravno, to je svojevrsna zamena teza, jer nijedna policija, pa i naša, ne određuje autonomno krug svojih ovlašćenja već se o tome brine zakonodavac u okviru ostvarenja utvrđenog koncepta preraspodele odgovornosti za stanje kriminala. I kada je o tome reč, novim ZKP-om najmanje razloga da bude nezadovoljna ima policija, s obzirom da dosadašnju, gotovo isključivu odgovornost za stanje kriminala u društvu, od momenta stupanja na snagu novog ZKP-a, ona ravnoopravno deli sa tužilaštvom i sudom.

Međutim, potpuno je drugo pitanje da li će nov ZKP omogućiti efikasno suprotstavljanje kriminalu. Odgovor na to pitanje zavisiće prvenstveno od kvaliteta odabranih rešenja, realnih uslova u kojima će tužilaštvo i sud moći da iskoriste kapacitete povećanja svojih zakonskih ovlašćenja i konačno od efikasnosti postupanja policije kako po nalogima tužilaštva i suda tako i po sopstvenoj inicijativi u traganju za dokazima i izvršiocima krivičnih dela.

S obzirom da smo već konstatovali da zbog relativno kratkog perioda u kome se mogu, preko pokazatelja o stanju kriminaliteta, analizirati efekti i primene novog ZKP-a, kritički osvrt na najvažnija rešenja o novom ZKP-u orijentisaćemo na sagledavanje mogućnosti koje ta rešenja pružaju u suprotstavljanju određenim oblicima, posebno ozbiljnog kriminala. Sagledavanje ovih mogućnosti mora obuhvatati analizu opšteg koncepta novog Zakona o krivičnom postupku, potom analizu najvažnijih rešenja kao instrumenata delovanja u borbi protiv kriminala i najzad analizu iskustava policajaca na terenu i dosadašnje prakse primene novog ZKP-a.

a) OPŠTI KONCEPT NOVOG ZKP-A

I. Istraga

Nov Zakonik o krivičnom postupku ne udaljava se uopšte od koncepta starog ZKP-a s obzirom da je još u većoj meri afirmisao sudsku istragu iako je upravo ta faza dosadašnjeg krivičnog postupka bila istovremeno jedna od najvećih slabosti kada je efikasnost ukupnog krivičnog postupka u pitanju.

Gotovo tri decenije primene takvog koncepta nisu mogli da eliminišu sporost i neefikasnost istrage koja je u svim iole složenijim slučajevima trajala duže od godinu dana, a vrlo su česti slučajevi da ona traje i više godina. To je postalo gotovo pravilo u istragama ozbiljnog kriminala. Pritom treba napomenuti da u svakoj ozbiljnoj državi krivični postupak koji toliko dugo traje ima sve šanse da preraste u skandal sa dalekosežnim posledicama.

U takvoj situaciji potpuno je suvišno govoriti o efikasnom krivičnom postupku, koji je samo ovom činjenicom potpuno devalviran. Treba reći da istraga nije bila neefikasna što istražne sudije nisu dovoljno kvalitetno radile svoj posao. Naprotiv, prihvaćenim konceptom istrage, istražnim sudijama uopšte nije pružena mogućnost da istinski istražuju slučaj koji im je poveren, s obzirom da takav koncept istrage nije sudijama stavio na raspolaganje uslove i potrebna sredstva za vođenje efikasnije sudske istrage.

Takav koncept istrage ostao je i sada, iako znamo da se u modernim zakonodavstvima sudska istraga uglavnom napušta i usmerava se na istragu utemeljenu na sinhronizovanom delovanju policije i tužioca uz aktivnu sudsku kontrolu svih radnji koje ti subjekti preduzimaju. Ovakav koncept istrage, koja se često naziva i policijskom istragom, pokazao se kao nužan kod istrage ozbiljnog kriminala.

I prethodni i sadašnji ZKP je jedinstven i po tome što spada u kategoriju dosta glomaznih i skupih krivičnih postupaka, što se može videti samo preko činjenice da se tokom trajanja tog postupka jedan dokaz izvodi bar tri puta. Jednom se dokaz izvodi u policiji tokom prekrivičnog postupka, potom se taj isti dokaz izvodi u istrazi i najzad na glavnom pretresu. Važno je napomenuti da je najčešće jedino relevantno izvođenje dokaza na glavnom pretresu, s obzirom da je sudska odluka gotovo, po pravilu, orijentisana na dokaze izvedene samo u fazi glavnog pretresa.

II. Ovlašćenja policije

Ono što novi Zakonik o krivičnom postupku praktično i čini novim su izmene učinjene u pogledu ovlašćenja policije.

Izmene u pogledu ovlašćenja policije, koje su prihvaćene kao ključne novine u konceptu novog ZKP-a, zanemarele su suštinsku ulogu policije u prethodnom i prekrivičnom postupku. Koncept sužavanja osnovnih policijskih ovlašćenja iznad granice koju je zahtevalo usklađivanje ZKP-a sa ustavnim odredbama, baziran je na hipotetičkoj mogućnosti zloupotrebe policajaca u primeni ovlašćenja. To je bio presudan polazni osnov za koncipiranje ZKP-a koji je danas na snazi.

Kada su u pitanju podaci o evidentiranim zloupotrebama policije, treba reći da je u periodu 1992—2001. godine podneto 22 krivične prijave protiv 29 policajaca zbog sumnje da su izvršili 14 krivičnih dela zlostone u službi, 3 krivična dela protivpravnog lišenja slobode, iznudiivanje

iskaza i obljube ili protivprirodnog bluda zloupotrebom službenog položaja. Takođe je evidentirano ukupno 10 slučajeva u kojima su policajci prekoračili zakonska ovlašćenja u vršenju službene dužnosti upotrebom vatrenog oružja.

Kada je reč o prijavama građana, zbog uverenja da je njihov tretman u policiji bio nezakonit, u istom periodu građani su javnim tužilaštvima neposredno podneli 957 krivičnih prijava najčešće zbog krivičnog dela zlostave u službi (921), iznuđivanje iskaza (123), protivpravnog lišenja slobode (51), i 2 krivična dela obljube ili protivprirodnog bluda zloupotrebom službenog položaja. U najvećem broju slučajeva radi se o prijavama i pritužbama onih građana protiv kojih su preduzete mere krivičnog gonjenja i pretežan broj takvih prijava je odbačen kao neosnovan. Bez obzira na konačan ishod ovih prijava, njihov ukupan broj, u pomenutom desetogodišnjem periodu, ozbiljno dovodi u pitanje uopštene tvrdnje o masovnim zloupotrebama policijskih ovlašćenja što je bio ključni argument pri sužavanju policijskih ovlašćenja u novom Zakonu o krivičnom postupku.

Svaka tvrdnja da u policiji nema zloupotreba svakako bi bio svojevrsan cinizam i kao što vidimo policija je podložna zloupotrebama isto onoliko koliko i bilo koji drugi državni organ, odnosno javna služba. Policija se tim zloupotrebama suprotstavlja izgrađenim sistemom interne kontrole, s obzirom da je svaki pojedinačan akt kao i ukupan rad policije podložan i preispitivanju kroz zakonom utvrđene oblike interne sudske i parlamentarne kontrole rada.

Slobodno se može reći da u policiji danas mnogo efikasnije funkcionišu mehanizmi tih vidova kontrole nego u nizu drugih javnih službi. Nadalje, oportunitet koji je kod nekih službenih radnji nužan kriterijum za njihovo preduzimanje, ne može se pretvoriti u oportunizam, s obzirom da su kriterijumi postupanja precizno razrađeni u policijskim uputstvima i drugim internim aktima.

Jedno je sigurno, da delatnost svake javne službe nosi rizik od raznovrsnih zloupotreba njenih pripadnika. Taj momenat, apstraktnog rizika od zloupotreba, ne može biti kriterijum za ukupan odnos prema bilo kojoj službi pa ni policiji. Štaviše, u slučaju policije, pored isticanja zloupotreba njenih pripadnika, kao moguće opasnosti prilikom primene policijskih ovlašćenja, ističu se i moguće zloupotrebe policije kao eventualnog učesnika u krivičnom postupku. Izvestan osnov za to daju i sadašnje odredbe Zakonika o krivičnom postupku o obaveznom izdvajanju spisa i verbalnih dokaza koje prikupi policija osim zapisnika o saslušanju osumnjičenog.

III. Nesklad između položaja oštećenog i žrtve zločina i položaja osumnjičenog u krivičnom postupku

Prema podacima Međunarodnog pregleda žrtava kriminala (ICBS) više od 50% žrtava kriminala u svetu nisu zadovoljni načinom na koji ih

tretira policija i položajem koji imaju u sudskom postupku tokom trajanja procesa. Istraživanja kod nas u tom pravcu nisu vršena, ali je opšti utisak da je novi ZKP malo učinio da se slika o lošem položaju oštećenog i žrtve zločina bitno poboljša.

Površnom analizom negativnog ishoda krivičnog postupka za najteža dela nasledničkog kriminala može se doći do podataka da značajan broj krivičnih postupaka biva tako okončan, što žrtva zločina tokom pretresa izmeni svoj iskaz, neretko pod pritiskom lica iz kruga osumnjičenog. Prava oštećenog prema Deklaraciji Ujedinjenih nacija o žrtvama iz 1985. godine u novom ZKP-u, samo su delimično tretirana i još uvek nepotpuno zaštićena, a podsećanja radi tiču se sledećih prava žrtve:

- pravo da bude tretiran sa poštovanjem i uvažavanjem,
- pravo da bude obavešten o adekvatim službama za pružanje pomoći,
- pravo da dobije informaciju o napredovanju slučaja,
- pravo da bude prisutan i da daje svoj doprinos procesu donošenja odluke,
- pravo na pravnog savetnika,
- pravo na zaštitu fizičke bezbednosti i na privatnost,
- pravo na nadoknadu kako od prestupnika tako i od države.

Na drugoj strani prava osumnjičenih su zaštićena čak i više od standarda koji zahtevaju odgovarajuće deklaracije o pravima osumnjičenog, kao i utvrđene ustavne Odredbe.

IV. Unificiranje policijskih ovlašćenja i nemogućnost otvaranja prostora za prikriven rad policije u suprotstavljanju ozbiljnom kriminalu

Koncept novog Zakonika o krivičnom postupku bazira se na pretpostavci da za istraživanje svih oblika kriminala treba primeniti identična policijska ovlašćenja. Kako za najjednostavnija krivična dela protiv imovine, tako i za najsloženija krivična dela nasilničkog kriminala, policiji na raspolaganju stoje ista ovlašćenja. I onome koji ima samo površne informacije o delovanju policije jasno je da je takav koncept neodrživ i da se policija istim sredstvima ne može služiti i biti efikasna u istraživanju obične krađe i organizovanih formi kriminala poput otmica i složenih finansijskih transakcija. Ovo je posledica što zakonodavac nije prihvatio inicijativu da u nove odredbe Zakonika o krivičnom postupku ugradi rešenja o prikrivenom agentu, simuliranom otkupu predmeta, kontrolisanim isporukama i drugim oblicima prikrivenog policijskog rada, bez kojih nije moguće istraživanje ozbiljnog kriminala.

b) KONKRETNA REŠENJA U NOVOM ZKP-u I POTREBE ZA EFIKASNOŠĆU U SUPROTSTAVLJANJU KRIMINALU

I. Rokovi koji prate primenu određenih ovlašćenja policije

Rokovi koji su određeni u novim odredbama o prikupljanju obaveštenja od građana, donošenju rešenja o zadržavanju, predaju lica lišenih slobode istražnom sudiji, određeni u rasponu od 2, 4 i 8 sati stvaraju nepotrebnu nervozu i konfuziju prilikom primene ovih ovlašćenja i nisu podređeni proklamovanoj svrsi, odnosno zaštiti građanskih prava lica prema kojima se ta ovlašćenja preduzimaju. Sličan koncept Zakonika o krivičnom postupku postoji, npr. u Hrvatskoj, ali rokovi su strogo fleksibilnije postavljeni, bez mogućnosti da negativno utiču na one koji zakon sprovedu, odnosno pripadnike policije.

Propisani rokovi primoravaju policajce da svoju pažnju usmere na formu sprovođenja ovlašćenja i zanemare suštinu, utvrđene istinitosti određenih činjenica, što je vrhovni interes svih učesnika u krivičnom postupku.

II. Nadzor i snimanje telefonskih i drugih razgovora ili komunikacija i optička snimanja lica

Ovo ovlašćenje suda često predstavljeno kao policijsko ovlašćenje korišćeno je kao argument da je policiji mnogo više dato nego što je uzeto uskraćivanjem ranije pominjanih ovlašćenja. Suštinski ovde u pitanju je ovlašćenje suda, a ne policije koja ovu meru samo izvršava.

Moglo bi se govoriti i svojevrsnoj kompenzaciji za uskraćena policijska ovlašćenja u primeni ove mere, da policija koja se bavi suzbijanjem kriminala ima tehničkih uslova i materijalnih mogućnosti da realizuje ovakve kontrole i optička snimanja. Međutim, kriminalistička policija još uvek nema sredstva preko kojih bi mogla neposredno izvršiti takav nalog suda, ali ni izgleda da se takvo stanje u dogledno vreme promeni, s obzirom da je sve to vezano za značajna materijalna sredstva i raspolaganje sofisticiranim kadrovima.

Teorijski uzevši i kad bi postojali idealni uslovi za primenu ovakve mere, od nje bi efekti bili vrlo mali, s obzirom da je primena ovakve mere zakonodavnim rešenjem ograničena samo za taksativno nabrojana krivična dela sa elementima organizovanog kriminala koja se odnose na falsifikovanje i pranje novca, promet narkotika, trgovinu oružjem, a van ove kategorije samo još primanje i davanje mita, iznude i otmice. Sledstveno tome, ovu meru ne bi bilo moguće primeniti kod krivičnog dela ubistva, teških slučajeva razbojničkih pljački, čak i sa smrtnim posledicama i sl.

Prilikom rešavanja koncepcije ovog vida ograničenja slobode i prava građana, sem dobrog pravno-tehničkog rešenja, zakonodavac se opredelio za nepraktičnu koncepciju taksativnog nabrojanja inkriminacija gde je ovu

meru moguće primeniti, umesto da se opredelio za mnogo praktičnije rešenje postavljanjem ograničenja kroz, recimo, visinu zaprećene kazne za određena krivična dela, uz kombinaciju dodatnih uslova.

Osim toga prisutan je još jedan nedostatak kog rešenja ove mere, s obzirom da je primena ove mere ograničena na samo tri, odnosno šest meseci. U istragama ozbiljnog kriminala i složene tehnologije u oblasti telekomunikacija, ponekad je ovaj period dovoljan samo da se identifikuje krug osumnjičenih lica u obradama koje mogu trajati i po nekoliko godina.

III. Poverljiv razgovor osumnjičenog sa svojim braniocem

Poverljiv razgovor osumnjičenog sa njegovim braniocem je nesporno pravo osumnjičenog. Međutim, mišljenja smo da taj razgovor treba vezati isključivo za fazu istrage i da njegova realizacija dok još traju policijske provere ne doprinosi utvrđivanju istinitosti relevantnih činjenica od strane pripadnika policije. Bilo bi neophodno napraviti razliku u odnosu na kriterijum težine krivičnog dela kada bi ovaj razgovor bilo moguće realizovati u policiji, tek u fazi sprovođenja istrage. Takva rešenja u uporednom zakonodavstvu nisu nepoznata. Na ovaj način, bez narušavanja prava osumnjičenog, otvorio bi prostor za studiozniji rad u razjašnjavanju teških krivičnih dela.

IV. Prikupljanje obaveštenja od građana

Pored toga, što rok koji je određen u trajanju od 4 sata, za prikupljanje obaveštenja od građana, upućuje policajce na površno pristupanje ovom razgovoru, problem se javlja kada se radi o većoj grupi lica koju po prirodi stvari mogu „obraditi” samo oni operativci koji obrađuju celokupan slučaj, a to najčešće nije moguće realizovati za 4 sata. Ovde u suštini nije akcenat na verifikaciji verbalnih dokaza koji se na ovaj način prikupe, već o putu da se kroz razgovore sa građanima dođe do materijalnih dokaza koji upućuju na razjašnjenje određenog krivičnog dela.

c) ISKUSTVA POLICAJACA NA TERENU I DOSADAŠNJA PRAKSA PRIMENE NOVOG ZAKONIKA O KRIVIČNOM POSTUPKU

I. Saradnja sa tužilaštvom i sudom

I pre stupanja na snagu novog ZKP-a saradnja sa nadležnim tužilaštvima odvijala se u duhu rukovodeće uloge javnog tužioca u pretkrivičnom postupku. Takav odnos tužilaštva i policije i u dosadašnjim relacijama bio je najmanje sporan. Međutim, praksa takve saradnje je dosta neujednačena i kreće se od veoma aktivne uloge tužioca u pretkrivičnom po-

stupku, do relativno pasivnog odnosa koji se kreće u relacijama naloga „preduzeti mere u skladu sa zakonom”.

Funkcije sudske kontrole preduzimanja istražnih radnji poput pretre- sanja stana i drugih prostorija sa sobom nosi dosta usporenu proceduru dobijanja sudskog naloga što se reflektuje na situacije u kojima je nužno brzo i efikasno preduzimanje ovih radnji u cilju pronalaženja predmeta od presudnog značaja za vođenje krivičnog postupka.

1) Privođenje lica lišenog slobode

Kada je u pitanju privođenje lica lišenog slobode van radnog vreme- na suda, a posebno noću, česti su slučajevi da istražni sudija insistira da se lice naknadno dovede u radno vreme, a da se dotle odredi mera zadr- žavanja, iako najčešće, u takvim situacijama, za primenu te mere nisu is- punjene sve zakonske pretpostavke.

2) Uviđaj

Kod potreba za vršenjem uviđaja koji je u isključivoj nadležnosti is- tražnog sudije, prisutna je praksa da se na takav uviđaj najčešće dugo če- ka, što može imati uticaja na bezbedno odvijanje saobraćaja, menjanje iz- gleda lica mesta i slično. Ali ima insistiranja da takav uviđaj ipak izvrši policija o čemu ona sačinjava službeni belešku, za koju se zna da neće imati nikakvu dokaznu vrednost. Uzrok ovakvog stanja je najčešće nedo- voljan broj istražnih sudija, a ponekad i ustaljene navike iz perioda pri- mene starog ZKP-a.

3) Ocena vrednosti dokaza koje prikupi policija

Ponekad se dešava da se dokazima koje policija prikupi poštujući sve procesne forme ne pridaje adekvatan značaj i minimizira njihov zna- čaj. Ilustrativan je nedavni slučaj korupcije gde je policija saslušala i pri- maoce i davaoce mita koji su priznali sve okolnosti slučaja, a to je u poli- cijii dokumentovano u formi koju nalaže zakon uz prisustvo branioca. Na glavnom pretresu i primalac i davalac mita porekli su iskaze date u poli- cijii i bili oslobođeni od krivične odgovornosti.

4) Razjašnjenje drugih krivičnih dela osumnjičenog, van onih za koje je prijavljen

Polako se ustanovljava praksa da se osumnjičeni prijavljuju samo za jedno, od često više krivičnih dela koje su počinili, s obzirom da ukupan

ambijent, vezan za rokove koji se moraju poštovati, proklamovana prava osumnjičenog i slično, ne omogućava temeljniji rad na dokazivanju ostalih krivičnih dela na koje se sumnja da je počinio isti osumnjičeni. Slični nedostaci ističu se i kod dokazivanja ozbiljnijih krivičnih dela gde je neophodan složeniji pristup u njihovom dokazivanju.